

Czy Prezes ZUS może zasiadać w radzie nadzorczej spółki prawa handlowego? 1/3

W ostatnim czasie w przestrzeni publicznej pojawiło się pismo jednej z organizacji związkowych, która zarzuca aktualnemu Prezesowi ZUS łamanie prawa w ten sposób, że od lat zasiada on w radzie nadzorczej spółki prawa handlowego.

Zgodnie ze stanowiskiem prezentowanym przez tę organizację związkową w myśl dyspozycji art. 4 pkt 1 w związku z art. 2 pkt 1 ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne pracownicy centralnych organów państwowych na stanowiskach kierowniczych, do których ma się też zaliczać Prezes ZUS, mają zakaz pozostawania członkami rad nadzorczych. I w związku z faktem, że w ocenie związku zawodowego obecny Prezes ZUS łamie powyższe przepisy, powinien on zostać zdymisjonowany. Nasuwa się więc pytanie czy stanowisko związku zawodowego jest zasadne w świetle obowiązujących przepisów prawa.

Celem udzielenia odpowiedzi na powyższe pytanie należy w pierwszej kolejności przypomnieć status prawny Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, po to by następnie zweryfikować czy rzeczywiście istnieje rzeczowe ograniczenie możliwości zasiadania w radach nadzorczych, na które wskazuje organizacja związkowa, istnieje.

W tym miejscu warto przypomnieć, że zgodnie z dyspozycją art. 66 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zakład jest państwową jednostką organizacyjną i posiada osobowość prawną. Natomiast w myśl art. 72 oraz 73 przywołanej ustawy jednym z organów Zakładu jest Prezes Zakładu, który z urzędu jest przewodniczącym Zarządu Zakładu, kieruje działalnością ZUS oraz reprezentuje ZUS na zewnątrz.

Czy Prezes ZUS może zasiadać w radzie nadzorczej spółki prawa handlowego? 2/3

Warto też przypomnieć, że w polskim porządku prawnym obowiązują przepisy ograniczające możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Przedmiotowa ustawa, przewidująca ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe w rozumieniu przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe znajduje zastosowanie do ściśle określonego kręgu podmiotowego osób nią objętych. Powyższe uwarunkowania to między innymi zakaz zasiadania w radach nadzorczych, pełnienia funkcji syndyka, likwidatora czy posiadania więcej niż 10% akcji lub udziałów w spółce prawa handlowego. Natomiast w treści art. 2 tego aktu prawnego enumeratywnie wymieniono kilkanaście grup osób, do których przedmiotowe ograniczenia mają zastosowanie.

Te osoby to między innymi niektórzy pracownicy urzędów państwowych, w tym członkowie korpusu służby cywilnej, zajmujących stanowiska kierownicze dyrektorów, zastępców dyrektorów oraz naczelników, dyrektorzy generalni, dyrektorzy wydziałów, kierownicy urzędów i ich zastępcy, dyrektor generalny oraz pracownicy Najwyższej Izby Kontroli, niektóre osoby zatrudnione w Prokuraturii Generalnej, Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowym Banku Polskim, liczne grupy funkcyjnych samorządowców oraz pełniących najwyższe funkcje w spółkach z ponad 50% udziałem skarbu państwa, a także inne osoby pełniące funkcje publiczne, jeżeli ustawa szczególna tak stanowi. Powyższy katalog jest relatywnie szeroki, jednakże m. in poprzez stosowanie odpowiednich definicji tj. argumentów z języka prawnego, a także wykładni systemowej zewnętrznej można zidentyfikować rzeczywisty krąg osób w stosunku do których znajdują zastosowanie przedmiotowe ograniczenia.

Czy Prezes ZUS może zasiadać w radzie nadzorczej spółki prawa handlowego? 3/3

Przenosząc powyższe przepisy na sytuację Prezesa ZUS należy wskazać przede wszystkim, że stanowisko to nie jest wymienione wśród stanowisk w art. 2 ustawy o ograniczeniach, ani wprost ani też pośrednio np. poprzez zakwalifikowanie go do jakiejś grupy np. pracowników urzędów państwowych podlegających tej regulacji. Podobnie brak jest przedmiotowych ograniczeń dotyczących Prezesa ZUS w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Innymi słowy z obowiązujących w Polsce przepisów prawa powszechnego nie wynika, aby w stosunku do Prezesa ZUS istniały takie ograniczenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej (w tym zasiadania w radach nadzorczych spółek prawa handlowego), jakie znajdują zastosowanie przykładowo do burmistrzów czy urzędników skarbowych.

Nie oceniamy przy tym zasadności obecnego stanu regulacji niniejszego zagadnienia, czy też nie biorąc pod uwagę zakresu kompetencji oraz jednoosobowych uprawnień Prezesa ZUS należy jednoznacznie stwierdzić, że w świetle obecnie obowiązującego stanu prawnego, zasiadanie przez Prezesa ZUS w organach nadzorczych spółki prawa handlowej jest dopuszczalne i tym samym nie narusza przepisów prawa powszechnego. Toteż medialne żywe stanowisko jednej z organizacji związkowych nie znajduje uzasadnienia w obowiązującym stanie prawnym.

Autor felietonu

dr Marcin Wojewódka

Prezes Instytutu Emerytalnego

